

Müasir monqol hekayələri Azərbaycan dilində

Lamiyə Nəsirova

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu. Azərbaycan.

E-mail: nasiroff11@gmail.com

Annotasiya. Tədqiqata cəlb olunan nəsr nümunələri ilk dəfə olaraq orijinaldan Azərbaycan dilinə tərcümə edilən monqol hekayələridir. Çağdaş monqol hekayələrində müasir zamanın nəbzini tutan və aktuallığı ilə seçilən dərin mövzular araşdırılmışdır. Araşdırmada yer alan Maqvan Erdenebatın "Portret", Davaadarj Enxboldbaatarın "Dekabr qızı", Batnasan Qanhuunun "Yeni başlanğıc" və Bayanmönx Çoojçuluunçeçeqin "Güzgü effekti" hekayələri mənəvi-əxlaqi dəyərlərin təzahürü, insanın ruhi-psixoloji vəziyyəti, ictimai fikir, iki nəsil arasındakı fikir ayrılıqları kimi mühüm məsələləri əks etdirməkdədir. Müasir həyat gerçəklikləri monqol hekayələrinin mərkəzində duran əsas mövzu mənbəyidir. Tədqiqat işinin məqsədi orijinaldan tərcümə olunan monqol hekayələrinin analizi və mövzu müxtəlifliyinin təhlilə cəlb olunmasıdır. Tədqiqat işində təhlil metodundan istifadə olunmuşdur. Müxtəlif məcralarda inkişaf edən insan münasibətlərini mövzuya çevirən "Portret" hekayəsi insanın içində daim var olan ümid və şövqdən qaynaqlanan həyat eşqinin onu öləndək tərk etmədiyi gerçəyini ortaya qoyur.

Araşdırma işinə daxil edilən Davaadarj Enxboldbaatarın "Dekabr qızı" hekayəsi müasir həyatla səs-ləşməklə bərabər, keçmişlə müasir dövrü bir-birinə bağlayan tarixi simvolu əks etdirməkdədir.

Batnasan Qanhuunun "Yeni başlanğıc" adlı monqol hekayəsi öz sənətinə böyük sevgi və həvəslə yaşayan rəssamın usanmadan çəkdiyi divar rəsmlərindən və qarşılaşdığı çətinliklərdən bəhs edir. Böyük əmək və zəhmətlə ərsəyə gətirdiyi rəsm əsərlərinin silinməsi belə onu yeni sənət nümunələri yaratmaqdan çəkindirmir.

Yazıçı Bayanmönx Çoojçuluunçeçeq "Güzgü effekti" hekayəsində insanın mənəvi-psixoloji, ruhi vəziyyətinin daşıya bilməyəcəyi qeyri-adi bacarıqla yüklənməsini təsvir edərək onun ağır nəticələrini ortaya qoyur.

Açar sözlər: bədii tərcümə, ədəbi əlaqə, monqol, çağdaş hekayə

Məqalə tarixçəsi: göndərilib – 19.12.2022; qəbul edilib – 24.12.2022

Modern Mongolian stories in Azerbaijani language

Lamiya Nasirova

Institute of Literature named after Nizami Ganjavi of ANAS. Azerbaijan.

E-mail: nasiroff11@gmail.com

Abstract. Examples of prose involved in the study are Mongolian stories translated from the original into Azerbaijani for the first time. Contemporary Mongolian stories deal with deep themes that capture the pulse of modernity and are relevant. Magvan Erdenebat's "Portrait", Davaadarj Enkhboldbaatar's "December Girl", Batnasan Ganhuu's "New Beginning" and Bayanmönkh Choojchuluunchechek's "Mirror Effect" stories analyzed in the study reflect important issues such as manifestations of moral values, differences between people's mental and psychological state, public opinion, differences between the opinions of the two generations. The realities of modern life are the main source of the central theme of Mongolian stories. The aim of the research is to analyze Mongolian stories translated from the original and to analyze the diversity of topics. The analysis method was used in the research.

The story of "Portrait", which focuses on human relationships that develop in different directions, reveals the fact that the love of life, which is always present in a person, stems from hope and enthusiasm, and does not leave them until death.

Davaadorj Enkhboldbaatar's story "December Girl", which is included in the research work, resonates with modern life and reflects the historical symbol that connects the past and the present.

Batnasan Ganhuu's Mongolian story "New Beginning" tells about the tireless paintings and difficulties of the artist, who approached his art with great love and enthusiasm. Even the erasure of his painstaking paintings, on which he spends great effort, does not deter him from creating new works of art.

In the story "Mirror Effect", the writer Bayanmönkh Choojchuluunchechek describes the burden of a person's spiritual, psychological and mental state with an extraordinary ability that they cannot bear, and reveals its grave consequences.

Keywords: literary translation, literary connection, mongol, contemporary story

Article history: received – 19.12.2022; accepted – 24.12.2022

Giriş / Introduction

Xalqlar arasındakı ədəbi-mədəni əlaqələrin mühüm vasitələrindən olan bədii tərcümə ədəbiyyatların qarşılıqlı zənginləşməsinə xidmət edir. Tərcümə ədəbi yaradıcılığın bir növü kimi dünya xalqları ədəbiyyatının ən yaxşı nümunələrinin dilimizə çevrilməsinə geniş imkanlar açır. Bədii tərcüməni digər tərcümələrdən fərqləndirən əsas cəhəti məhz orijinal bədii yaradıcılıqla birbaşa bağlılığıdır. Belə ki, orijinal bədii əsərin bir dildən başqasına çevrilməsi, geniş mənada, xalqlar arasında ünsiyyətin vasitələrindən biridir. Emosional təsir gücünə malik olan bədii tərcümələr ədəbiyyatların yaxın təması təmin edir. Akademik Bəkir Nəbiyev bədii tərcümə haqqında fikirlərindən birində qeyd etmişdir: “Bədii tərcümə dünyanın bir-birindən uzaq iqlim guşələrində yaşayan, maddi və mənəvi nemətlər yaradan, müxtəlif dillərdə danışan, fərqli psixoloji təbiətə malik olan xalqlar arasında qarşılıqlı əlaqə və mötəbər dostluq körpüsüdür” [4, s.67].

Azərbaycan-monqol ədəbi əlaqələri bədii tərcümə yolu ilə genişlənərək inkişaf etməkdədir. Milli-mənəvi dəyərlərin təzahürü sayılan monqol ədəbi nümunələrinin Azərbaycan dilinə tərcüməsi daima ədəbiyyatların qarşılıqlı integrasiyasına və zənginləşməsinə töhfə vermişdir. Qarşılıqlı ədəbi əlaqələr fonunda monqol dilindən tərcümə olunan əsərlərin ana dilimizdə təcəssümü həm də tarixi-ədəbi prosesdir. XX əsrin ortalarından etibarən monqol ədəbi nümunələri ikinci dil – rus dili vasitəsilə Azərbaycan dilinə tərcümə edilmişdir.

Əsas hissə / Main Part

Bilkənt Universiteti, Yazılı və şifahi tərcümə şöbəsinin dosenti, türkologiya və tərcüməşünaslıq üzrə elmlər doktoru Elvin Abbasbəyli ilk dəfə müasir dövr monqol hekayələrini orijinaldan Azərbaycan dilinə tərcümə edib. Monqol dilindən tərcümə olunan Maqvan Erdenebatın “Portret”, Davaadarj Enxboldbaatarın “Dekabr qızı”, Batnasan Qanhuunun “Yeni başlanğıc” və Bayanmönx Çoojçuluun-çeqeqin “Güzgü effekti” hekayələri Azərbaycan-monqol ədəbi əlaqələrinin inkişafına bir töhfədir. Monqol ədəbiyyatından dilimizə çevirilən nəsr nümunələri milli münasibətlər zəminində hər iki xalq arasında ünsiyyəti möhkəmləndirir.

Yeni nəsil monqol yazıçısı Maqvan Erdenebatın “Portret” adlı kiçikhəcmli hekayəsi özündə böyük məzmun daşımaqla, bir çox məziyyətlərə diqqət çəkməkdədir. Yazıçı hekayədə ailə münasibətlərini işıqlandırmış, yaşlı və gənc nəslin fikir ayrılıqlarını sadə dillə qələmə almışdır. Hekayənin baş qəhrəmanı səksən yaşlı qoca Lamzavdır. Lamzavın həyatından bir epizodu təqdim edən yazıçı bu

epizoda müxtəlif mənalar yükləyərək, eyni zamanda qəhrəmanın gəncliyinə nəzər yetirir. Səbrsiz və tündxasiyyətli qoca Lamzav nəvələri və övladı ilə birgə yaşayır.

Yazıçı hekayənin əvvəlində Lamzavın xarakterinin mənfi tərəflərinə diqqət çəkir. Qocanın özünün də fərqiində olmadan formalaşan əsəbi xarakteri ailə üzvlərini, xüsusilə kürəkəni Nasanbatı təngə gətirir. Müəllif hekayənin bu hissəsində ər və arvadın fərqli düşüncələrini təsvir edir. Nasanbat qoca Lamzavın xarakteri haqqında nə qədər mənfi fikirdədirsə, əksinə, qocanın qızı ərinin bu nifrətini heç cür anaya bilmədiyini dilə gətirir. Ahıl atasının yaş ötdükcə uşaqlaşan xasiyyətini normal qarşılayan qadın əri Nasanbatın düşüncələrini şiddətlə qınayır, hətta müqayisə aparır. “Sən əsəbiləşmə! Və yazıq atama da nifrət etməyi burax. Qoca adamdır! Sənin atan olsaydı, belə etməzdin” [3].

Qoca Lamzav nəvələri ilə söhbətində yaşlı və yorğun olduğunu dilə gətirsə də, həyat eşqinin sönmədiyi nitqindən məlumdur. Televiziya kanalında eşitdiyi xəbərdən çox xoşbəxt olan Lamzav daha da gümrəhləşir, yaddaşını təzələyir. Uzun müddətdir böyük bir həvəslə arzuladığı və böyük rəğbət bəslədiyi rəssamın sərgisinə baxacağı fikri onu xeyli həyəcanlandırır. Lamzav öz gənclik portretinin rəssam xanımın çəkdiyi şəkillər arasında sərgilənəcəyinə əmindir. Qız övladının “Ay ata, bu qədər həvəslənmənə dəyməz” sözü ilə sərtliklə, əsəbi halda cavab verən qoca portretini gənclik illərindən ona yadigar qalan sənət əsəri kimi qiymətləndirir. Qoca gəncliyində öz tablosunu rəssamdan hədiyyə olaraq istəmiş, lakin ala bilməmişdir.

Sərgi zalında rəssamın çəkdiyi təbiət mənzərələri və fərqli insan tabloları qocanın əhvalını bir az da yüksəldir, Lamzavı öz tablosunu daha həvəslə axtarmağa sövq edirdi. Nəhayət, öz portretini sərgi əsərləri arasında tapan Lamzavın sevinci yerə-göyə sığmır. O, bir anlıq gənclik illərinə qayıdır, necə enlikürəkli, cəlbədici və ifadəli gözlərə sahib olduğunu xatırlayır. Bütün diqqətini rəsm üzərində cəmləyən qoca öz adının tabloda nə üçün yazılmadığını sorğulamağa çalışır. Yazıçı qəhrəmanın təkidlə rəssamı axtarmaq istəyini, ağılında dolaşan müxtəlif fikirləri təsvir edir.

Portretinə baxdıqca cavanlığını xatırlayan qoca Lamzav yaraşığı gənclik dövrünün çoxdan keçdiyinə heyflənir, xoş xatirələri gözlərində canlanır. Onu heyfləndirən daha bir reallıq qocalıq həqiqətidir. Yazıçı qəhrəmanın timsalında qaçılmaz olan qocalıq dövrünün insan beynində yaratdığı müxtəlif düşüncələri qoca Lamzavın keçirdiyi duyğularla ifadə edir. İllər ötsə də, portretində donub qalan tərəvətli gəncliyini hər kəsə göstərməyə can atan Lamzav düşünür, vəziyyəti nikbinliyə doğru dəyişmək üçün dostlarını ziyarət etmək istəyir. Qocanın böyük ümidlə üz tutduğu gənclik dostu Javın ölüm xəbəri onu sarsıdır, köhnə dostu Borxuuxenin isə artıq qocalıqdan heç kəsi xatırlamaması onu daha da bədbinləşdirir. Lamzav rəsm əsərini yaxın dostlarına göstərə bilmədiyi üçün bir daha təəssüflənir. Qırx il öncə çəkilən portretini göstərə biləcəyi dostları artıq dünyadan əbədi köçmüşdür.

“Portret” hekayəsində qoca Lamzavla bağlı nəql olunan əhvalat qəhrəmanın mənəvi-psixoloji durumunu əks etdirir. Yazıçı Qoca Lamzavın timsalında fiziki cəhətdən qocalan insanın gənclik ruhunu itirmədiyini göz önünə gətirir. Gənclik tərəvətini itirməyən Lamzav hadisələrin axarını nikbinliyə doğru dəyişməyə can atır, həyat eşqi onu daim izləyir.

Elvin Abbasbəylinin digər bir tərcüməsi çağdaş monqol yazıçısının – uşaq kitabları, pyeslər, hekayə və romanlar müəllifi Davaadarj Enxboldbaatarın “Dekabr qızı” hekayəsidir. Ədəbi fəaliyyətlə yanaşı, jurnalistika ilə məşğul olan yazıçının “Dekabr qızı” hekayəsi eyniadlı obrazla bağlı əhvalatdan bəhs edir. Hekayə dekabr qızı adlandırılan, hər kəsin tanıdığı və sevimlisinə çevrilən qadının kiçik əhvalatı haqqındadır. Çap olunan dərginin dekabr saylarında fərqli fikir və ideyalarda şəkilləri çıxan bu gənc qızın görkəmli həyatı hər kəsin diqqətini cəlb edir, o, təbəssümü ilə ətrafındakıları xoşbəxt etməyi bacarır. İncə və zərif görünüşü, baxışları ilə diqqət çəkən, uşaqdan-böyüyə hamıda rəğbət oyadan dekabr qızı hekayədə “bütün kişilərin sevgi və nəvaziş simvolu” kimi təsvir olunur.

Liftdə on yaşlı oğlanla zarafatlaşan gənc qız daxilən uşaqlaşır, təəccüblü baxışlarla söhbət etdiyi oğlanın maraqlı davranışını heyranlıqla qarşılayır. Gözəllik təəssümü olan, dəbdəbəli və zərafətli həyat tərzilə bilinən dekabr qızının şıltaqlığı və sadəliyi oğlanda təəccüb oyadır. Hətta oğlan böyük sevgi bəslədiyi bu tanınmış simanın ona qarşı bu qədər təvazökar və isti münasibətinə inana bilmir. Liftdəki oğlan kimi, hər kəs bu zərif qadınla həmsöhbət olmağa can atırdı.

Yazıçı əhvalatın baş verdiyi məkanı, lifti həm də şəhərə açılan pəncərə olaraq təsvir edir. Şəhərin sakinləri açıqürəkli, sadə, qonaqpərvər və səxavətli dirlər. Geniş stepdə yerləşən gözəl şəhərin

məşhur və yeganə simvolu, turistlərin maraqla qarşıladığı dar ağacıdır. Keçmişlə müasir dövrü birləşdirən, tarixi simvol hesab olunan “şəhərin mədəniyyət qüruru” dar ağacı insanlar üzərində dərin təsirə malikdir. Şəhər sakinlərinin qürur və fəxr yerinə çevrilən bu üç yüz altmış doqquz illik dar ağacı, həm də dekabr qızının fəxarət hissi ilə səsləndirdiyi simvoldur. Dar ağacı tarixən düşmənlərin məhvinə xidmət etmiş və zamanla qürur yeri olaraq şəhər sakinləri tərəfindən qorunub saxlanmışdır. Xalq arasında bilinən “Fəxarət qürur hissində bəzəkdir” zərbi-məsəli uzun illərdə öz missiyasını davam etdirən dar ağacı üçün deyilmişdir.

Dekabr qızı da, öz növbəsində, yaşadığı şəhərlə fəxr edir, lakin o da dar ağacının qurbanlarından birinə çevrilir. Gözəl simalı qızın ölümü palıddan hazırlanan bu üç yüz altmış doqquz illik dar ağacının şöhrətinə daha da şöhrət qatır. “Deyilənə görə, şəhərin qürur mənbəyini daha da məşhurlaşdıran dekabr qızının ölümündən sonra hər yerdən uzaq olan bu balaca şəhərə gələn turistlərin sayı daha da artıb” [2].

Hekayənin sonunda liftdə dekabr qızı ilə həmsöhbət olan oğlanın, yazıçının özü olduğu bilinir. Şəhərin qürur mənbəyi sayılan dar ağacı onu ilk sevgisindən, ilk həyəcanından, həyatı boyu heyran olduğu qadından ayırır və bu vaxtdan iyirmi il ötür.

Müasir dövr monqol yazıçısı Bayanmönx Çoojçuluunçeçeq silsilə hekayə və şeirlər toplusunun müəllifidir. Ən yaxşı jurnalist mükafatı və Monqolustanın Təhsil Nazirliyinin mükafatına layiq görülmə, “Tarix illəri”, “Mavi romans”, “Tək qırmızı yarpaq” kimi hekayə toplularını qələmə alan yazıçının “Güzgü effekti” hekayəsi Elvin Abbasbəyli tərəfindən orijinaldan Azərbaycan dilinə tərcümə olunmuşdur.

“Güzgü effekti” hekayəsi qəhrəmanın naməlum qızın ruhunu görməsi ilə başlayır. Qaranlıq otaqda tək-tənha, bədbin halda oturan naməlum qız oğlanı xeyli qorxudur, təlaş içində yerində donub qalan gənc, özünü ələ alaraq qızın kim olduğunu sorğulamağa çalışır. Diqqətlə müşahidə etdiyi qızın heç bir həyat əlamətinə, hissiyata sahib olmadığını anlayır. Oğlanın şübhələri özünü doğruldur, dünyasını dəyişən bu qız hər kəs üçün təbii olaraq gözəgörünməzdir. Öz gözəgörünməzliyinin fərqi ilə olan naməlum qız ata-anasının onu görə bilmədiyindən xeyli məyusdur. Naməlum qızla söhbət edən oğlan bürüyən qüvvətli maraq hissi qorxu və təəccüb dolu baxışlarının önünə keçir. O, ısrarla insan düşüncəsinin həddlərini aşan hər şeyi görmək istəyini dilə gətirir: “Bunu çox istəyirəm. Biz, sadəcə, hər şeyin zahirini görürük, batınlərə bələd deyilik. İnsanların da üzünü görürük, ruhuna bələd deyilik” [1]. Qeyri-adi səslənən istək qarşısında qızın tərəddüdlü cavabı gecikmir. Gözlər hər şeyin əksidir, sən orada görmək istəmədiklərinə belə görəcəksən və peşman olacaqsan.

Otağın yanan işığı və uşaqların səs-küylə daxil olması ilə gözdən itən qız gənc oğlanın fikrini qətiləşdirir: o, ruh görmüşdü. Gənc artıq öz qeyri-adiliyinin fərqi ilə: heç kəsin görə bilmədiyi ruhu görmüş, səsinə eşitmişdi. Bir müddət tək qalan gənc öz-özünü sorğulamağa başlayır. Gördükləri barədə heç kimi inandıra bilməz, onu dəli adlandırırlar, lakin artıq onun üçün insan gözləri ayna tək hər şeyi əks etdirir. Baş verənlər haqqında həyat yoldaşını inandırmaq cəhdi boşa çıxan gəncin təlaşlı vəziyyəti uzun müddət davam edir. Oğlan artıq qarşılaşdığı şəxsin ondan əvvəl nə etdiyini duyur, gözlərinə uzun-uzun baxdıqca, nə düşündüyünü görə bilirdi. Bu qeyri-adi bacarığı ilə içdən-içə fəxr edən oğlan tezliklə acı həqiqətlə üz-üzə qalır. İlk zərbəni həyat yoldaşından alan gəncin daxilindəki fəxr hissi tezliklə dərin kədər və qəlb qırıqlığı ilə əvəzlənir. O, həyat yoldaşının gözlərinə baxaraq, baş vermiş xəyanəti film kimi izləyir, inandırıcı yalanlar isə gənci daha böyük və dərin bir boşluğa sürükləyirdi.

Sahib olduğu bu qeyri-adi bacarıq gəncin həyatını dəyişməyə başlayır. Vaxtının çoxunu işdə və yoldaşları arasında keçirən oğlan insanların qeyri-səmimi davranışlarını, onun arxasınca necə danışdıqlarını görə bilir, xeyli məyus olurdu. Gənc düşünür: hər kəs, hər şey saxtadır. İnsanların əsl üzünü yalnız onun görə bildiyi həqiqətlərdə gizlidir. Tezliklə ətrafındakı saxta münasibətdən, ikiüzlü və səmimiyyətsiz insanlardan soyuyur. Artıq həyatındakı hər şey yalandan və böyük bir boşluqdan ibarətdir. Yaxın keçmişdə yaşadığı bütün xoşbəxtliklər həyat yoldaşı ilə birgə onu tərk edirdi. Naməlum qızın “peşman olacaqsan” sözü çoxdan özünü doğruldur, gənc yaxşı ola biləcək heç nə ilə qarşılaşmırdı. Bu qeyri-adi bacarıq ona yalnız tənhalıq və bədbəxtlik gətirir. Gəncin psixoloji durumu gündən-gündən pisləşir, həyat mənasını itirir. Artıq tək reallıq dünyanın fani və yalan olduğu gerçəyidir. Səfil,

səliqəsiz və nizamsız həyat tərzini yaşayan gənc arxasınca danışılan acı həqiqətləri qəbul edə bilmir. Ehtiyatlı, ikiüzlü və riyakar davranan insanların qeyri-səmimi sözləri gənci daha da bədbinləşdirir. Oğlan bütün bu yalanlardan və ikiüzlü münasibətdən çıxış yolunu həyatına son verməkdə görür. Onun üçün bu fani və vəfasız dünyadan ayrılmaq həm də yalan, ikiüzlü baxışlardan qurtulmaq deməkdir. Fikrini qətiləşdirən oğlan intihar edərək həyatına son verir. Həyatının son epizodunda gəncin gözləri önündə naməlum qızın sözləri səslənir: “Sizə dedim axı, hər şeyi bilmək heç nəyə yaramır. Gözlər qəlbin aynasıdır” [1].

Nəticə / Conclusion

Bayanmönx Çoojçuluunçeçeq “Güzgü effekti” hekayəsində həyat qanunlarının ziddinə gedən gəncin yarımçıq qalan taleyini qələmə alır. Naməlum qızın ruhu ilə rastlaşan oğlanın bütün həyatı dəyişir və acınacaqlı sonla bitir. Yazıçı gənc oğlanın obrazında insan iradəsinin tab gətirə bilmədiyi həyat həqiqətlərini göz önünə gətirir. İnsanın görüb-əşitdiyi hər şeyin onun mənəvi-psixoloji vəziyyətinə nə dərin təsirləri hekayədə öz əksini tapır.

Monqol dilindən tərcümə olunan nəsr nümunələri dərin mövzuları kiçik mətləblərdə əks etdirən çağdaş dünyanın hekayələridir. Azərbaycan dilinə orijinaldan tərcümə olunan monqol hekayələrinin təməl xüsusiyyəti müasir həyat gerçəklikləri və psixoloji məqamların bədii əksidir. Lakonikliyi ilə seçilən hekayələrdə yeni dövrün reallıqları və müasir insan düşüncələri qələmə alınır. Çağdaş zamanın nəbzini tutan “Dekabr qızı”, ailə-məişət məsələlərini əks etdirən “Portret” hekayəsi, mənəvi məsələlərin əks olunduğu “Güzgü effekti” və sevdii peşəsinin çətinlikləri bahasına ölümə həyat arasında çarpışan insan haqqında “Yeni başlanğıc” hekayəsi həyatın içindən süzülüb gələn epik nümunələrdir.

Ədəbiyyat / References

1. Çoojçuluunçeçeq B. “Güzgü effekti” [Elektron resurs] sim-sim.az – 12 noyabr 2021
URL: <https://sim-sim.az/cagdas-monqol-hekay%C9%99si-orijinaldan>
2. Enxboldbaatar D. “Dekabr qızı” [Elektron resurs] kulis.az – 30 iyun 2020
URL: <https://kulis.az/news/31636>
3. Erdenebat M. “Portret”. [Elektron resurs] kulis.az – 19 yanvar 2021
URL: <https://kulis.az/news/36161>
4. Nəbiyev B. Axtarışlar, tapıntılar və itkilər (Azərbaycan dilində bədii tərcümələrin vəziyyəti və vəzifələri). Tərcümə sənəti. Məqalələr məcmuəsi. Bakı: Elm, 1990.

Современные монгольские рассказы на азербайджанском языке

Ламия Насирова

Институт литературы имени Низами Гянджеви НАНА. Азербайджан.

E-mail: nasiroff11@gmail.com

Резюме. Образцы прозы, привлеченные к исследованию, являются монгольскими рассказами, впервые переведенные с оригинала на азербайджанский язык. В современных монгольских рассказах отражены темы, отличающиеся своей глубиной, актуальностью, повседневностью. Привлеченные к исследованию рассказы «Портрет» Магвана Эрдэнэбата, «Рожденная в декабре» Даваадоржа Энхболдбаатара, «Новое начало» Батнасана Ганхуу и «Зеркальный эффект» Баянменха Чоожчулуунцэцага отражают такие важные вопросы, как проявление духовно-нравственных ценностей, психическое и психологическое состояние человека, общественное мнение и разногласие между двумя поколениями. Реалии современной жизни являются основной темой, стоящей в центре монгольских рассказов. Цель исследования –

привлеченные к анализу монгольские рассказы, переведенные с оригинала и разнообразие их тем. В исследовании был использован метод анализа.

Рассказ «Портрет», посвященный теме человеческих отношений, развивающихся в разных направлениях, раскрывает реальность присутствия внутри человека неиссякающей надежды и восторга, которая подпитывает любовь к жизни, не покидающей человека до самой смерти.

Рассказ Даваадоржа Энхболдбаатара «Рожденная в декабре», входящий в исследовательскую работу, созвучен с современной жизнью и отражает исторический символизм, связывающий современность с прошлым.

Монгольский рассказ Батнастана Ганхуу «Новое начало» повествует о художнике, который с большой любовью и восторгом относится к своей профессии и несмотря на трудности на своем пути, неутомимо занимается любимым делом, создавая настенные рисунки. Даже удаление этих трудоемких произведений со стен не удерживает художника от создания новых образцов искусства.

В рассказе «Зеркальный эффект» писатель Баянменх Чоожчулуунцэцэг описывает невыносимое бремя духовного, психологического и психического состояния человека с необычными способностями и раскрывает его тяжелые последствия.

Ключевые слова: художественный перевод, литературная связь, монгольский, современный рассказ